

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 31.08.2024

Голова вченої ради

О. В. Яковлева

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

ОБОВ'ЯЗКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Реабілітаційна психологія»

О.С. Волярська, 2024 рік
voliarska@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 11 від 24.06.24

Зав. каф. *Лановенко* Ю. І. Лановенко

Київ 2024

Силабус обов'язкової освітньої компоненти МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Розробник: О. С. Волярська, доктор пед. наук, доцент, професор кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій

Силабус затверджений на засіданні кафедри психології
Протокол № 11 від «24» червня 2024 року

Завідувач кафедри Ю. І. Лановенко

© О. С. Волярська, 2024 рік
© КІБІТ, 2024 рік

1. Анотація курсу

Місце «Методики викладання психології» в програмі навчання: дисципліна відноситься до обов'язкового освітнього компоненту загальної підготовки. По закінченню навчання студентам присвоюється кваліфікація психолога – дослідника і викладача. Таким чином, даний навчальний курс виконує важливу функцію підготовки студентів до викладацької діяльності. До програми обов'язкового освітнього компонента «Методика викладання психології» входять змістові модулі, що дозволять узагальнити теоретичні та практичні знання з методики викладання психології в закладах освіти і є результатом теоретичних узагальнень минулих і сьогоdnішніх наукових досягнень психології навчання, методики навчання і практики психолого-педагогічної діяльності.

Засоби оцінювання – проміжні тести, 1 наскрізний проект, та підсумковий екзамен, який здійснюється за заліковими білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Екзамен
Денна	1	2	60	16	16	26	2
Заочна	1	2	60	4	4	50	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – для вивчення курсу студенти потребують базових знань з педагогіки, педагогічної психології, загальної та вікової психології, достатніх для сприйняття категоріального апарату. Навчальні дисципліни: Методологія та організація наукових досліджень у реабілітаційній психології, Іноземна мова за професійним спрямуванням.

Постреквізити – виробнича практика, науково-дослідне стажування, Психологія навчання та психореабілітація дорослих.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес створення і функціонування системи ефективних взаємодій викладачів і студентів у межах освітньої і науково-дослідницької діяльності, що спроможна забезпечити формування фахівця, здатного до творчої праці в сфері психології; вивчення вимог до викладання психології, ознайомлення з теоретичними та практичними засадами розробки методики викладання психологічних дисциплін.

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів зі змістом, формами і методами викладання психології у закладах вищої освіти. У широкому значенні: ознайомлення з історією викладання психологічної науки, а також з технологією розробок навчального курсу з психології; надання студентам теоретичних знань про методику організації і проведення лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, уроків з психології.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК 03. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково-верифікованих методів та технік.

СК 05. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 06. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 09. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПР 06. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР 07. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 08. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР 12. Інтегрувати іноземну мову в створення новітніх моделей та алгоритмів, які можуть бути однозначно й аргументовано використані в теоретичній та практичній психології.

Програма навчальної дисципліни складається з **2-х змістових модулів та 8-и тем.**

3. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Підручник цього курсу – Ляховець Л.О. Методика викладання психології: навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації начального процесу на заняттях з психології в закладах освіти

Лекція 1. Методика викладання психології як навчальна дисципліна.

1. Предмет, цілі і задачі методики викладання психології.
2. Основні принципи навчання.
3. Методи, форми і засоби навчання психології.
4. Ретроспективний аналіз розвитку теорії методів навчання в закладах освіти.
5. Вибір методів навчання, засоби та умови їх реалізації.
6. Труднощі у вивченні психологічних дисциплін.

Семінарське заняття 1.

1. Предмет, мета і задачі методики викладання психології.
2. Методи, форми і засоби навчання психології.
3. Специфічні особливості предмету психології (гуманітарний характер психологічних знань; життєвська і наукова психологія; три наукові парадигми).
4. Інноваційні форми навчання психології у ЗВО: дистанційне навчання.
5. Принципи та методи модульного навчання психології.
6. Бінарний характер процесу навчання.

У межах підготовки семінарських (практичних) занять до кожної теми і передбачає підготовку презентації та написання реферату (обсягом 6-7 сторінок (у вордовському файлі); структура – титульний аркуш (1 сторінка), вступ (1 сторінка), основна частина (2-3 сторінки), висновок (1 сторінка), список використаних джерел (1 сторінка).

СРС: Реферативна доповідь (за вибором студентів):

- 1.1. Труднощі у вивченні психологічних дисциплін.
- 1.2. Студенто-центроване навчання як нова концепція вищої освіти.
- 1.3. Індивідуально-психологічні особливості студентів ЗВО та їх вплив на успішність навчання.
- 1.4. Професійно-важливі якості викладача психології ЗВО.
- 1.5. Основні тенденції розвитку психологічної освіти. Методи та основні засоби проблемного навчання психології.
- 1.6. Методи інтерактивного навчання психології.
- 1.7. Методи викладання психології у ЗВО: порівняльний аналіз пасивної, активної та інтерактивної груп методів.
- 1.8. Основні компоненти процесу навчання.
- 1.9. Структура діяльності викладача психології в навчальному процесі.
- 1.10. Структура діяльності здобувача освіти в навчальному процесі.
- 1.11. Дидактична специфіка діяльності викладача і здобувачів освіти в процесі навчання.
- 1.12. Гностичні засади процесу навчання.
- 1.13. Здобувач освіти як суб'єкт навчальної діяльності.

1.14. Методичні основи оптимізації процесу навчання.

Література:

1. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ : Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
2. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
3. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ ротапринт, 2014. 200 с.
4. Ляховець Л.О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
5. Методи інтерактивного навчання на практичних заняттях з психології. Київ: КНТ, 2022.84 с.
6. Методика викладання психології у вищій школі : [навч.посіб.] / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. К.: Атіка, 2012. 272 с.
7. Цільмак О.М. Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Психологічне консультування»: практикум. Одеса: Фенікс, 2021. 102 с.

Лекція 2. Нормативно-правове забезпечення викладання психології у вищій школі

1. Державний стандарт вищої освіти України за спеціальністю 053 «Психологія».
2. Сутність і структура навчальних планів.
3. Навчальна програма: види, способи побудови, структура.
4. Робоча програма навчальної дисципліни: функції і структура.

Семінарське заняття 2.

1. Законодавче забезпечення вищої освіти в Україні.
2. Порівняльний аналіз Державних стандартів вищої освіти України за спеціальністю 053 «Психологія».
3. Структура освітніх програм і навчальних планів.
4. Навчальні і робочі програми.

СРС: Описати й проаналізувати освітньо-професійну програму з підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Кваліфікація: Магістр з психології.

Література:

1. Власова О. І. Методика викладання психології. Київ: Геопринт, 2012. 340 с.
2. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
3. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>

5. Державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/053-psikhologiya-mag.pdf>
6. Про вищу освіту : Закон України від 1.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.

Лекція 3. Підготовка і проведення лекційних занять з психологічних дисциплін.

1. Методичні аспекти підготовки до лекції.
2. Види лекцій у вищій школі.
3. Динаміка рівня уваги здобувачів освіти на лекції.
4. Цілісний образ викладача у процесі лекції.

Семінарське заняття 3.

1. Складання плану і написання конспекту лекції.
2. Підбір і структурування матеріалу лекції.
3. Початок, завершення та організація матеріалу лекції.
4. Психолого-педагогічний аналіз лекційного заняття.

СРС: Розробити презентацію лекційного заняття з навчального курсу «Загальна психологія». Перш ніж готувати текст лекції, необхідно обміркувати її змістовне наповнення, для цього можна скористатися планом методичної розробки навчальної лекції з психології.

Література:

1. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНТ, 2017. 225 с.
2. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернівці: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
3. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації Київ : ІПОД, 2016. 77 с.
4. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
5. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

Лекція 4. Підготовка і проведення практично-семінарських занять з психологічних дисциплін.

1. Вимоги до структури і проведення практичних і семінарських занять з психології.

Семінарське заняття 4.

1. Роль і місце практичних занять у ЗВО.
2. Методика підготовки і проведення семінарського заняття.

2. Особливості психологічних практикумів.	3. Види та зміст психологічних практикумів.
3. Особистісні та ситуаційні чинники впливу на ефективність практично-семінарського заняття.	4. Специфіка лабораторних робіт у психології.

СРС: Письмове виконання завдання. Підготувати конспекти психологічного практикуму і семінарського заняття з навчального курсу «Вікова психологія». Зверніть увагу, що програма змісту заняття містить: основні розділи теми; основні завдання кожного розділу; фіксація основних суперечностей у ході вирішення проблеми, що розглядається.

Практичні завдання для семінарського заняття 5 розташовані у джерелі Байер О. О. Посібник до вивчення курсу «Методика викладання психології»

Література:

1. Байер О. О. Посібник до вивчення курсу «Методика викладання психології». Д.: ДНУ, 2016. 28 с. (основний підручник до семінару)
2. Бойко-Бузиль Ю. Ю., Горбенко С. Л. та ін. Методика викладання психології у вищій школі : навч. посіб. Київ: Атіка, 2012. 272 с.
3. Булгакова Н. Б., Рахманов В. О. Методика викладання у вищій школі: навч. пос. Київ: НАУ, 2012. 204 с.
4. Варій М. И., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 207 с.
5. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003.
6. Дуткевич Т. Методи інтерактивного навчання на практичних заняттях з психології. Київ: КНТ, 2022. 84 с.
7. Івашньова С. В. Як підготувати і провести ефективний тренінг: практичний poradnik. Харків: Ранок, 2019. 80 с.
8. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
9. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації Київ : ІПООД, 2016. 77 с.
10. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
11. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

Лекція 5. Особливості організації та управління самостійною роботою студентів.

1. Поняття про самостійну роботу студентів: цілі, завдання, функції, рівні, структура.

Семінарське заняття 5.

1. Поняття про самостійну роботу студентів: цілі, завдання, функції, рівні, структура.
2. Організація й управління самостійною роботою студентів.

2. Основні форми і види самостійної роботи студентів.
3. Організація й управління самостійною роботою студентів.
3. Види та зміст практики студентів в умовах нової освітньої парадигми.
4. Практика як частина освітнього процесу.

СРС: Виконання завдань.

- 5.1. Знайти додатковий матеріал до теми «Активні методи навчання в самостійній роботі студентів», зокрема закордоном, які здобувачі вищої освіти застосовують в Німеччині, Франції, Англії, США, Китаї та ін.
- 5.2. Розробити план практичного заняття з використанням активних методів навчання на довільну тему в межах галузі психології. Підготуйте частину цього заняття для демонстрації у групі.
- 5.3. Написати есе про те, що навчальна, виробнича, науково-дослідницька практики є частиною освітнього процесу у ЗВО. (пояснення розширене і письмове на 1 сторінку)

Література:

1. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернівці: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
2. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації. Київ : ІПООД, 2016. 77 с.
3. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
5. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання психології у закладах вищої освіти

Лекція 6. Методичні прийоми забезпечення контролю і оцінки навчальної діяльності студентів.

1. Поняття про контроль та його функції
2. Види перевірки знань при вивченні психології
3. Основні форми перевірки знань з психології.
4. Тестовий контроль в психології.

Семінарське заняття 6.

1. Дистанційні технології навчання.
2. Організація та проведення контролю в процесі навчання психології.
3. Контроль у межах викладання психологічних дисциплін.
4. Проведення і фіксація результатів здійснення контролю за різними формами організації навчального процесу здобувачів освіти.
5. Рейтингова система контролю.

СРС: Виконання завдань.

- 6.1. Підготуйте доповідь на тему «Основні підходи до системи оцінки та контролю знань здобувачів освіти у Болонській Декларації».
- 6.2. Проаналізуйте методичні основи розробки навчальних тестових завдань на основі реалізації принципу диференціації.

Література:

1. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
2. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації Київ : ІПОД, 2016. 77 с.
3. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
4. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

Лекція 7. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти.

1. Психологічна характеристика студентської молоді.
2. Професійна спрямованість особистості майбутнього психолога.
3. Вплив активних методів навчання на особистість студента.

Семінарське заняття 7.

1. Соціально-психологічні особливості студентської молоді.
2. Провідна діяльність в юності і ранній дорослості.
3. Пізнавальна активність і тенденції особистісного і професійного розвитку студентів в умовах вищої школи.

СРС: Виконання завдань.

- 7.1. Опишіть психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на аудиторних (дистанційних) заняттях з психологічних дисциплін.
- 7.2. Підготуйте запитання до дискусії на тему «Перевірка розуміння матеріалу здобувачами освіти на заняттях з психологічних дисциплін».

Література:

1. Власова О. І. Методика викладання психології. Київ: Геопринт, 2012. 340 с.
2. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ : Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
4. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
5. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
6. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації Київ : ІПОД, 2016. 77 с.

7. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
8. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

Лекція 8. Психологічні аспекти роботи викладача, як організатора взаємодії в педагогічному процесі.

1. Специфіка організації освітнього процесу у вищій школі.
2. Стиль професійного спілкування викладача при викладанні психологічних дисциплін.
3. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення.
4. Шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії «викладач – здобувач освіти».

Семінарське заняття 8.

1. Особливості професійного спілкування на заняттях з психологічних дисциплін.
2. Функції викладача психології та його ролі.
3. Як готувати здобувачів освіти до вирішення конфліктів?
4. Чи є конфлікти, від яких не можна відмовлятися? Чи завжди в конфліктах є об'єкт зіткнення?
5. Позиція викладача в навчально-професійній взаємодії зі здобувачами освіти (розуміння, визнання і прийняття).

СРС: Письмове виконання завдань.

- 8.1. Написати есе на тему «Рольові позиції, в яких може опинитись викладач психології». (1 сторінка тексту).
- 8.2. Надати визначення поняттю «професійне спілкування». Схарактеризуйте три класичні стилі п спілкування викладача та студентів. Наведіть відповідні приклади

Література:

1. Байєр, О. О. Посібник до вивчення курсу «Методика викладання психології». Д.: ДНУ, 2016. 28 с. (основний підручник до семінару)
2. Булгакова Н. Б., Рахманов В. О. Методика викладання у вищій школі: навч. пос. Київ: НАУ, 2012. 204 с.
3. Варій М. И., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 207 с.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 88 с.
5. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

План занять та СРС для заочної форми

Лекція 1. Методика СРС 1:

- викладання психології як 1. Реферативна доповідь (за вибором студентів): навчальна дисципліна.

1. Предмет, цілі і задачі методики викладання психології.
2. Основні принципи навчання.
3. Методи, форми і засоби навчання психології.
4. Труднощі у вивченні психологічних дисциплін.
 - 1.1.Труднощі у вивченні психологічних дисциплін.
 - 1.2.Студенто-центроване навчання як нова концепція вищої освіти.
 - 1.3.Індивідуально-психологічні особливості студентів ЗВО та їх вплив на успішність навчання.
 - 1.4.Професійно-важливі якості викладача психології ЗВО.
 - 1.5.Основні тенденції розвитку психологічної освіти. Методи та основні засоби проблемного навчання психології.
 - 1.6.Методи інтерактивного навчання психології.
 - 1.7.Методи викладання психології у ЗВО: порівняльний аналіз пасивної, активної та інтерактивної груп методів.
2. Реферативна доповідь (за вибором студентів):
 - 2.1.Основні компоненти процесу навчання.
 - 2.2.Структура діяльності викладача психології в навчальному процесі.
 - 2.3.Структура діяльності здобувача освіти в навчальному процесі.
 - 2.4.Дидактична специфіка діяльності викладача і здобувачів освіти в процесі навчання.
 - 2.5.Гностичні засади процесу навчання.
 - 2.6.Здобувач освіти як суб'єкт навчальної діяльності.
 - 2.7.Методичні основи оптимізації процесу навчання.
3. Описати й проаналізувати освітньо-професійну програму з підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Кваліфікація: Магістр з психології.

Література:

1. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Одеса ОНЕУ ротапринт, 2014. 200 с.
2. Ляховець Л.О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
3. Методика викладання психології у вищій школі : [навч.посіб.] / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. К.: Атіка, 2012. 272 с.

4. Методи інтерактивного навчання на практичних заняттях з психології. Київ: КНТ, 2022. 84 с.
5. Цільмак О.М. Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Психологічне консультування»: практикум. Одеса: Фенікс, 2021. 102 с.

Лекція 2. Підготовка і проведення лекційних і практично-семінарських занять з психологічних дисциплін.

1. Методичні аспекти підготовки до лекції.
2. Види лекцій у вищій школі.
3. Динаміка рівня уваги здобувачів освіти на лекції.
4. Цілісний образ викладача у процесі лекції.
5. Вимоги до структури і проведення практичних і семінарських занять з психології.
6. Особливості психологічних практикумів.
7. Особистісні та ситуаційні чинники впливу на ефективність практично-семінарського заняття.

СРС 2:

1. Описати й проаналізувати освітньо-професійну програму з підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Кваліфікація: Магістр з психології.
2. Розробити презентацію лекційного заняття з навчального курсу «Загальна психологія». Перш ніж готувати текст лекції, необхідно обміркувати її змістовне наповнення, для цього можна скористатися планом методичної розробки навчальної лекції з психології.

Література:

1. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
2. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
3. Державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/053-psikhologiya-mag.pdf>
4. Про вищу освіту : Закон України від 1.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.

Семінар 1. Особливості організації та управління самостійною роботою студентів.

СРС 3:

1. Знайти додатковий матеріал до теми «Активні методи навчання в

1. Поняття про самостійну роботу студентів: цілі, завдання, функції, рівні, структура.
 2. Організація й управління самостійною роботою студентів.
 3. Види та зміст практики студентів в умовах нової освітньої парадигми.
 4. Поняття про контроль та його функції.
 5. Види перевірки знань при вивченні психології.
 6. Основні форми перевірки знань з психології.
2. Розробити план (структуру, послідовність) практичного заняття з використанням активних методів навчання на довільну тему в межах галузі психології. Підготуйте частину цього заняття для демонстрації у групі.
 3. Написати есе про те, що навчальна, виробнича, науково-дослідницька практики є частиною освітнього процесу у ЗВО. (пояснення розширене і письмове на 1 сторінку).
 4. Підготуйте доповідь на тему «Основні підходи до системи оцінки та контролю знань здобувачів освіти у Болонській Декларації».

Практичні завдання до виконання на занятті.

Завдання 1.

У доповіді Дж. Галонена «Базова психологічна освіта», схваленій Радою з питань освіти Американської психологічної асоціації, виділено основні характеристики викладання психології.

Заповніть пропущений текст, який повинен бути на Вашу думку.

Знання, уміння, цінності, що узгоджуються з психологією як	Знання, уміння, цінності, що узгоджуються з і отримують подальше втілення у викладанні психології
..... методи в психології.	 навички.
Прикладна психологія це.....	Особистісний розвиток у ході вивчення психології характеризується як.....

Завдання 2.

Опишіть пропоновані методи інтерактивного навчання при викладанні психології та поясніть свою думку:

1) евристична бесіда; 2) метод дискусії та «мозковий штурм»; 3) метод кейсів; 4) метод «круглого столу»; 5) метод «ділової гри»; 6) тренінг; 7) конкурси практичних робіт з їх обговоренням.

Література:

1. Байєр О. О. Посібник до вивчення курсу «Методика викладання психології» Д.: ДНУ, 2016. 28 с.
2. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
3. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
4. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
5. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації Київ : ІПОД, 2016. 77 с.
6. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
7. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

Семінар 2. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти.

1. Психологічна характеристика студентської молоді
2. Соціально-психологічні особливості студентів.
3. Професійна спрямованість особистості майбутнього психолога.
4. Пізнавальна активність і тенденції особистісного і професійного розвитку студентів в умовах вищої школи.

СРС 4:

1. Опишіть психолого-дидактичний аналіз змісту і форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів на аудиторних (дистанційних) заняттях з психологічних дисциплін.
2. Підготуйте запитання до дискусії на тему «Перевірка розуміння матеріалу здобувачами освіти на заняттях з психологічних дисциплін».
3. Написати есе на тему «Рольові позиції, в яких може опинитись викладач психології». (1 сторінка тексту).
4. Надати визначення поняттю «професійне спілкування». Схарактеризуйте три класичні стилі п спілкування викладача та студентів. Наведіть відповідні приклади

Практичні завдання до виконання на занятті.

Завдання 1. Заповніть текст і поясніть свої думки.

Перенасичення лекцій науковим матеріалом може призвести до таких наслідків:

- а) викладач
- б) навчальний матеріал
- в) студентам не
- г) їх питання

Завдання 2. Заповніть п'ять основних характеристик особистості викладачів психології.

Топ-5 основних характеристик викладачів:

1.: переймання власним станом заважає працювати зі змістом матеріалу. Рекомендації: розпочати бесіду, продумати, як структурувати час.
2.: Рекомендації: відповідна підготовка та сподівання на певні події. Надмірне прагнення контролювати події може спричинити опір студентів. Краще починати з оголошення плану слухачі, які знають, що їх очікує, сприйнятливіші до намірів викладача.
3.: людина, яка тривожиться, стає загальмованою, а загальмована людина викликає нудьгу з боку слухачів. Рекомендації: пам'ятати про особистий досвід з предмета, яким можна поділитись; можна поділитись тим, що цікаво самому викладачу; запитати слухачів, що їм цікаво, і вести заняття з урахуванням їх думок.
4.: Рекомендації: швидко визнати її, адже блеф та позиція всезнайки призведе до втрати поваги та довіри з боку слухачів.
5.: Рекомендації: залучати їх до роботи.

Література:

1. Байєр О. О. Посібник до вивчення курсу «Методика викладання психології». Д.: ДНУ, 2016. 28 с.
2. Гуляс І. А. Методика викладання психології: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Людмила», 2018. 404 с.
3. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf>
4. Ляховець Л. О. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. 2-ге вид., допов. Чернігів: НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка, 2020. 272 с.
5. Помиткін Е. О. Викладання психології для учнів старших класів: методичні рекомендації Київ : ШООД, 2016. 77 с.
6. Романовський О. Г., Резнік С. М. Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.
7. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2017. 110 с.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Предмет та завдання курсу „Методика викладання психології”
2. Зв'язок методики викладання психології з іншими науками та галузями психології.
2. Історія викладання психології у закладах освіти ІХХ століття.
3. Історія викладання психології у закладах освіти ХХ століття.
4. Види та сутність навчальних програм з психології у вищій школі.
5. Цілі викладання психології у вищій школі.
6. Зміст навчальної програми та структура семестрового плану з психології.
7. Доцільність викладання психологічних знань на основі відповідних методологічних принципів.
8. Принципи навчання психології.
9. Принцип єдності свідомості й діяльності та його роль у поясненні детермінант розвитку свідомості.
10. Принцип активності у навчанні, необхідність активізації пізнавальної діяльності при засвоєнні психологічних знань.
11. Психологія як наукова та навчальна дисципліна.
12. Заняття з психології. Типологія лекційних і практично-семінарських занять та їх сутність.
13. Організація навчальної діяльності студентів на заняттях з психології (форми навчальної діяльності).
14. Характеристика етапів психологічного аналізу заняття.
15. Вимоги до сучасної лекції з психології.
16. Чинники ефективності лекційного заняття.
17. Методичні аспекти підготовки до лекції з психології.
18. Методичні аспекти підготовки до семінарського заняття.
19. Методичні аспекти підготовки до практичного заняття.
20. Методичні аспекти підготовки до лабораторного заняття.
21. Позааудиторна робота з психології у вищій школі.
22. Організація самостійної роботи здобувачів освіти. Форми контролю, рівні засвоєння психологічних знань і критерії їх оцінювання.
23. Словесні методи навчання психології.
24. Наочні методи навчання психології.
25. Значення наочності на заняттях з психології. Поясніть, з якою метою її використовують.
26. Практичні методи навчання з психології.
27. Роль і переваги демонстраційного експерименту як засобу унаочнення. Вимоги до його організації і проведення.
28. Методи закріплення вивченого матеріалу.
29. Оптимальна послідовність етапів роботи викладача в підготовці лекції. Поясніть, чому недоцільно починати роботу над лекцією зі складання її плану.

30. Організація перевірки та оцінювання знань з психології.
31. Мотивація оцінки, її дидактична функція.
32. Види перевірки знань при вивченні психології.
33. Форми перевірки знань з психології.
34. Необхідність мотивації оцінки, що виставляється здобувачу освіти за знання.
35. Критерії оцінювання знань з психології.
36. Типові помилки у знаннях здобувачів освіти. Виявлення поверхового характеру психологічних знань.
37. Студент як суб'єкт навчання і здобувач вищої освіти. Поєднання процесів навчання, виховання й освіти у викладанні психології.
38. Роль психологічних знань у професійній діяльності викладача.
39. Особистісні властивості, педагогічні здібності, культурно-психологічна компетентність і педагогічна майстерність викладача психології.
40. Шляхи і засоби підвищення ефективності викладання психології.
41. Арсенал стилів педагогічного спілкування і види педагогічного впливу викладача психології.
42. Підготовка викладачів з психології.
43. Функції викладача з психології та його ролі.
44. Інформаційно-предметний зміст педагогічної діяльності викладача психології.
45. Освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки психологів.
46. Навчальні плани і програми вивчення психологічних дисциплін.
47. Науково-методичний зміст педагогічної діяльності викладача психології.
48. Стили педагогічної діяльності вчителя (викладача).
49. Знання, уміння, особистісні властивості викладача психології.
50. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення.
51. Особливості педагогічного конфлікту та умови його запобігання
52. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів.
53. Вплив «Я-концепції» викладача на його науково-педагогічну діяльність.
54. Методичні особливості викладання загальної психології.
55. Методичні особливості викладання вікової та педагогічної психології.
56. Методичні особливості викладання соціальної психології.
57. Методичні особливості викладання практичної психології.
58. Методичні особливості викладання історії психології.
59. Види та зміст практик студентів-психологів освітнього рівня «Магістр».
60. Навчальна, виробнича, науково-дослідницька практики як частина навчального процесу у закладах вищої освіти.

5. Оцінювання

Загальна система оцінювання дисципліни: активна участь в роботі, поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу, вага оцінки розподілена по темам, тестовий контроль.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання всіх завдань, призначених для практичних занять та самостійної роботи.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Правила набору балів – протягом курсу студент може набрати 100 балів. Автомат за підсумковий контроль зараховується при наборі студентом не менше 60 балів (це відповідає «задовільній» оцінці та оцінці «Е» за системою ECTS). До 60 балів студент обов'язково здає іспит, який проводиться у тестовій формі (список запитань пропонувано). Якщо студент набрав більше 60 балів, він іде на іспит за бажанням. По кожній темі можна набрати наступну максимальну кількість балів:

Теми	Максимальна оцінка на семінарському занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на семінарському занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	2	5	10	10
2	2	6		
3	2	5		
4	2	6		10
5	2	5		
6	2	6	10	10
7	2	5		10
8	2	6		
Підсумок	16	44	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74		D	непогано
60-66	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка

заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану (залікової книжки) здобувача освіти.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

6. Політика курсу

1. Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.
2. Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел.
3. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.
4. Робота, як індивідуальна, так і у групі, повинна бути здана у вказаний час: на відповідному семінарському занятті чи у зазначений термін на електронну пошту. В разі несвоєчасного виконання завдання на автора (групу авторів) буде накладено штраф балів. У разі систематичного (більше 3 разів) спізнень, бали за виконану роботу нараховуватися не будуть.
5. Робота, виконана студентом буде перевірятися на плагіат, який є злочином не лише в науковій, а й правовій сфері. Есе та інші роботи, що містять більше 30% тексту запозичень оцінюватись не будуть. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
6. Під час дискусії та під час представлення групових робіт участь у ній обов'язкова для всіх членів групи. Необхідно вміти не лише виконати поставлене завдання, а й обґрунтувати його, пояснити особливості та висновки. Окрім того, участь у дискусії беруть як викладач, так і інші студенти академічної групи.
7. Самостійна домашня робота є обов'язковою для студентів індивідуальної форми навчання. Студенти, які навчаються на стаціонарі, виконують її в об'ємі необхідному для набрання достатньої кількості балів.
8. В умовах онлайн-навчання спілкування викладачів зі студентами можна здійснювати за допомогою дистанційних технологій (мережі Інтернет, електронної пошти).

9. Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри психології, який безпосередньо проводить заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dekanat@kibit.edu.ua

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com/c/NzE0MTc0Nzk1Mjg4?cjc=ngcheku>